

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HOTELIJERSKOG DRUŠTVA HOTEL SPLIT d.d.

Kutleša, Krešimir

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:178540>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA
PRIMJERU HOTELIJERSKOG DRUŠTVA
HOTEL SPLIT d.d.**

Mentor:
mr. Ivana Perica

Student:
Krešimir Kutleša

Split, kolovoz, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definiranje problema istraživanja	4
1.2. Ciljevi istraživanja.....	4
1.3. Metode rada	4
1.4. Struktura rada	5
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA FINACIJSKOJ ANALIZI	6
2.1. Definicija, svrha i ciljevi temeljnih financijskih izvještaja	6
2.2. Standardi financijskog izvještavanja.....	8
2.3. Struktura temeljnih financijskih izvještaja	9
2.3.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)	9
2.3.2. Račun dobiti i gubitka	13
2.3.3. Izvještaj o novčanim tokovima	16
2.3.4. Izvještaj o promjenama kapitala	18
2.3.5. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	18
2.3.6. Bilješke uz financijske izvještaje	19
3. TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	20
3.1. Određenje i važnost analize financijskih izvještaja.....	20
3.2. Strukturni financijski izvještaji i vertikalna analiza.....	21
3.3. Komparativni financijski izvještaji i horizontalna analiza.....	22
3.4. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja	23
3.4.1. Skupine pokazatelja	23
3.4.1.1. Pokazatelji likvidnosti	23
3.4.1.2. Pokazatelji zaduženosti	25
3.4.1.3. Pokazatelji aktivnosti	26
3.4.1.4. Pokazatelji ekonomičnosti	26
3.4.1.5. Pokazatelji profitabilnosti	27
3.4.1.6. Pokazatelji investiranja	28
3.4.2. Sustavni pokazatelji	29
3.4.3. Zbirni pokazatelji	30

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HOTEL SPLIT d.d.	32
4.1. Opće informacije o društvu Hotel Split d.d.	33
4.2. Analiza financijskih izvještaja društva Hotel Split d.d. na temelju skupine pokazatelja	33
4.3. Interpretacija rezultata analize putem pokazatelja i evaluacija poslovanja društva za period 1.1.2015. – 31.12.2015.	36
5. ZAKLJUČAK.....	39
LITERATURA	41
POPIS SLIKA.....	43
POPIS TABLICA.....	43
SAŽETAK.....	44
SUMMARY.....	44

1. UVOD

S ciljem određivanja uspješnosti poslovanja određenog društva, kao i utvrđivanja njegovog financijskog položaja i poslovanja u budućnosti, vrlo je važno pristupiti analizi financijskih izvještaja koje društvo godišnje objavljuje. Kako bi spoznaje bile što realnije, i podaci koji su prezentirani u financijskim izvještajima moraju biti odraz realnog stanja.

1.1. Definiranje problema rada

S obzirom na značaj koji analiza financijskih izvještaja ima za korisnike, problem rada može se definirati kao važnost i složenost analize financijskih izvještaja za utvrđivanje uspješnosti poslovanja, ekonomske i financijske snage te mogućih perspektiva određenog društva.

1.2. Ciljevi rada

Budući da analiza financijskih izvještaja donosi podatke ključne za poslovanje društva, važno je upoznati se s tehnikama i instrumentima analize. Iz tog je razloga cilj rada objasniti postupke analize financijskih izvještaja te kroz njih ocijeniti dobre osobine i slabosti društva na praktičnom primjeru.

1.3. Metode rada

U ovom su se završnom radu koristile sljedeće metode:

- a) metoda analize,
- b) metoda sinteze,
- c) metoda indukcije,
- d) metoda dedukcije,
- e) metoda deskripcije,
- f) metoda komparacije.

Metodom analize analizirali su se temeljni financijski izvještaji, tehnike i postupci njihove analize u teoriji i na praktičnom primjeru hotelijerskog društva Hotel Split d.d. Metodom sinteze povezat će se teorijski i praktični dio završnog rada. Metodom indukcije prikupljene

će se informacije interpretirati u zaključnom sudu. Metodom dedukcije raščlanit će se ključni pojmovi na pojedinačne kategorije kako bi se pobliže odredili razmatrani pojmovi vezani za temeljne financijske izvještaje i njihovu analizu te će se isti pojmovi metodom deskripcije i opisati. Metodom komparacije povezat će se i usporediti teorijski dio s rezultatima analize na praktičnom primjeru.

1.4. Struktura rada

Osim uvodnog dijela, ovaj će završni rad činiti još četiri ključna poglavlja podijeljena na potpoglavlja. U drugom će se poglavlju govoriti o temeljnim financijskim izvještajima kao podlozi financijske analize. Preciznije rečeno, razmatrat će se vrste i struktura temeljnih financijskih izvještaja. Sljedeće poglavlje sastoji se od tehnika i postupaka analize financijskih izvještaja. U praktičnom će se dijelu analizirati financijski izvještaji na primjeru Hotela Split d.d. prema podacima dostupnim u objavljenim financijskim izvještajima za 2014. i 2015. godinu. U zaključnom će se dijelu sintetizirati spoznaje do kojih se došlo u teorijskom i pratičnom dijelu završnog rada.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA FINANCIJSKOJ ANALIZI

U ovom će se poglavlju pažnja posvetiti definiranju temeljnih financijskih izvještaja te određivanju njihove svrhe i ciljeva.

2.1. Definicija, svrha i ciljevi temeljnih financijskih izvještaja

Krajnji cilj financijskog računovodstva jest sastavljanje temeljnih financijskih izvještaja, koji su propisani *Zakonom o računovodstvu* (NN 78/15, 134/15). Društva su obavezna sastavljati ih i prezentirati na kraju kalendarske godine. Njihova je svrha pomoći korisnicima pri ocjeni:

- a) financijskog položaja,
- b) profitabilnosti,
- c) novčanih tokova društva.

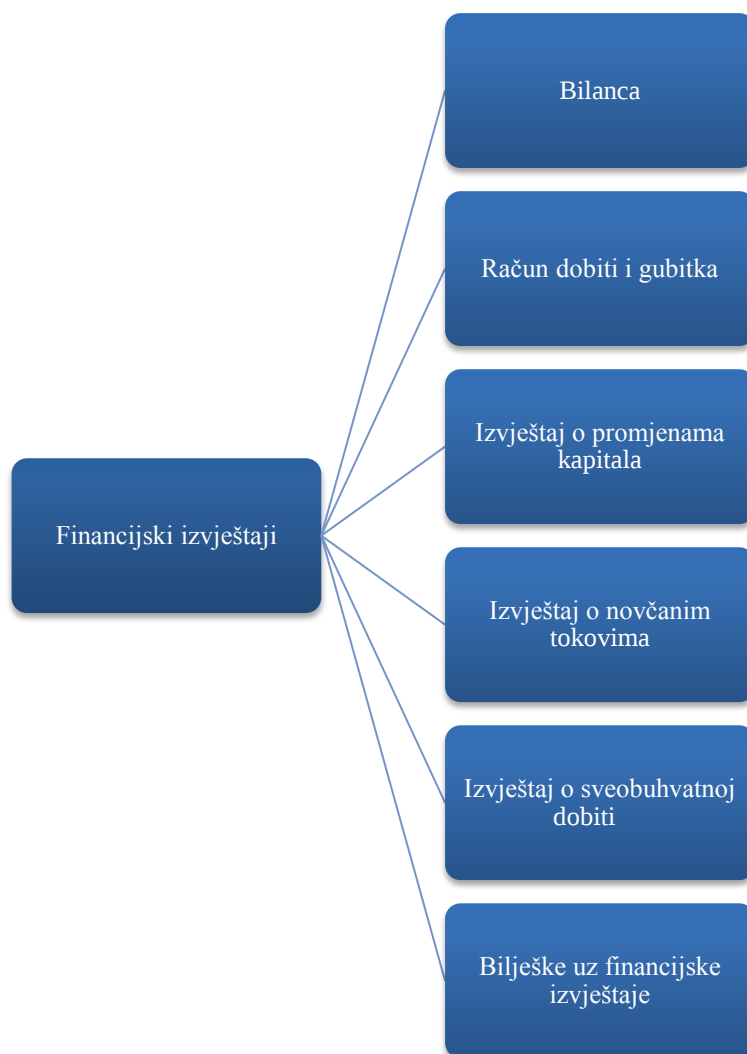
Sukladno tome, temeljni financijski izvještaji glavni su izvor računovodstvenih informacija na temelju kojih se donose poslovne odluke (Volarević i Varović, 2013, 130).

Odbor za standarde financijskog izvještavanja donio je na sjednici održanoj u listopadu 2009. godine *Odluku o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*, a prvi od njih „*propisuje osnovu za prezentiranje financijskih izvještaja opće namjene kako bi se osigurala usporedivost s financijskim izvještajima subjekta za prethodna razdoblja i s financijskim izvještajima drugih subjekata. Standard postavlja opće zahtjeve za prezentiranje financijskih izvještaja, upute za njihovu strukturu i obvezan minimalan sadržaj*“ (Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009, 1-2).

Kako bi se ispunila njihova svrha, financijski izvještaji pružaju informacije o:

- a) imovini,
- b) obvezama,
- c) kapitalu,
- d) prihodima i rashodima,
- e) uplate vlasnika i isplate vlasnicima na temelju kapitala u svojstvu vlasnika,
- f) novčanim tokovima društva.

Sastavni dijelovi financijskih izvještaja prikazani su na Slici 1

Slika 1. Sastavni dijelovi financijskih izvještaja

Izvor: obrada autora prema: Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78.

Drugim riječima, temeljni financijski izvještaji obuhvaćaju:

- a) bilancu,
- b) sveukupnu dobit,
- c) izvještaj o promjenama kapitala,
- d) izvještaj o novčanim tokovima,
- e) bilješke uz financijske izvještaje (Alexander i Nobes, 2010, 94).

Financijski izvještaji moraju realno prikazati financijski položaj i uspješnost društva te novčane tokove u skladu s definicijama i kriterijima priznavanja imovine, obveza, prihoda i rashoda (Broz Tominac, i dr., 2015, 72).

Sukladno tome, ciljeve financijskog izvještavanja moguće je kategorizirati na sljedeći način:

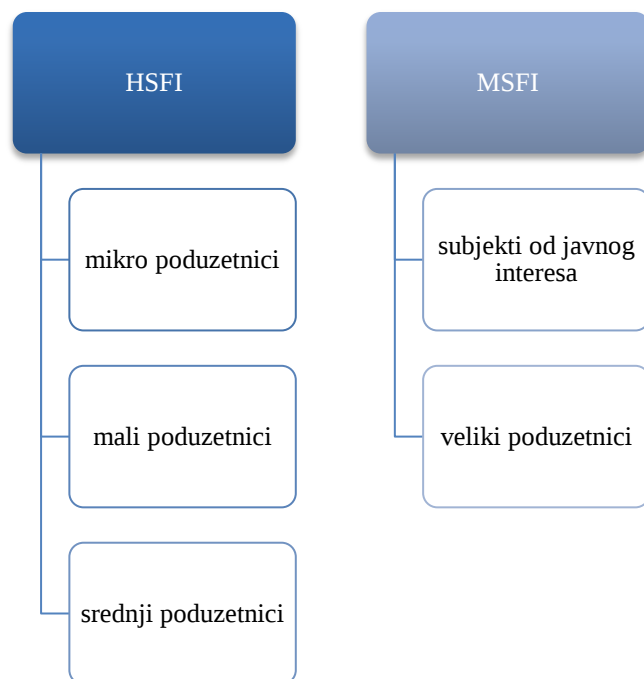
- a) financijsko izvještavanje mora osigurati upotrebljive informacije korisnicima za donošenje odluka o investiranju, kreditiranju i sl.,
- b) financijsko izvještavanje mora osigurati informacije koje će korisnicima pomoći pri procjeni iznosa, vremena i neizvjesnosti budućih novčanih primitaka,
- c) financijsko izvještavanje mora pružati informacije o:
 - a. ekonomskim resursima društva,
 - b. funkciji ekonomskih resursa,
 - c. efektima transakcija i događaja koji utječu na promjene ekonomskih resursa,
 - d. potrebi za dodatnim resursima i dr. (Panežić, 2014).

2.2. Standardi financijskog izvještavanja

Važeći *Zakon o računovodstvu* razlikuje *Hrvatske standarde financijskog izvještavanja* ili HSFI-je te *Međunarodne standarde financijskog izvještavanja* ili MSFI-je. Istoimeni zakon u članku 16., stavku 1. definira HSFI-je kao „*računovodstvena načela i pravila priznavanja, mjerenja i klasifikacije poslovnih događaja te sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja...*“ (Zakon o računovodstvu, 2015).

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja zapravo su međunarodni računovodstveni standardi (MRS-i) prepoznati kao jedinstvena skupina visokokvalitetnih standarda koje primjenjuju trgovačka društva unutar Europske unije, ali se predviđa njihov razvoj u smjeru jedinstvenih svjetskih računovodstvenih standarda. Donošenjem MRS-a trebaju se zadovoljiti zahtjevi Direktive Vijeća prema kojima bi prikaz financijskog stanja društva trebao biti istinit i pošten (Uredba (EZ) br. 1606/2002, 2002).

Poduzetnici moraju sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom HSFI-ja ili MSFI-ja, u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu. Slika 2 prikazuje koja su društva obvezna primjenjivati koje stanarde.

Slika 2. Obveznici primjene HSFI-ja i MSFI-ja prema Zakonu o računovodstvu

Izvor: obrada autora prema: Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78.

2.3. Struktura temeljnih financijskih izvještaja

U ovom će se dijelu završnog rada definirati svaki od financijskih izvještaja koji se sastavljaju u Republici Hrvatskoj na temelju *Zakona o računovodstvu* (NN 78/15, 134/15) i *Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja* (NN 78/15).

2.3.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

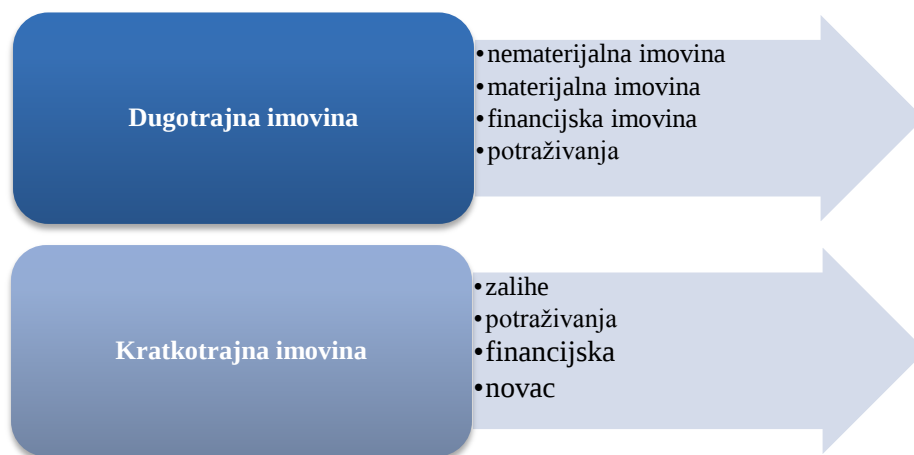
Bilanca se odnosi na prikaz stanja imovine i obveza određeno društva na određeni dan (Bolfek, Stanić i Tokić, 2011, 77). Budući da pruža informacije o financijskom položaju društva, predstavlja najvažniji financijski izvještaj (Volarević i Varović, 2013, 131). Bilanca se uvijek sastoji od aktive na lijevoj i pasive na desnoj strani. Te dvije strane uvijek moraju biti u ravnoteži. Pritom se aktiva odnosi na sve oblike imovine trgovačkog društva, a pasiva na izvore imovine koja se nalazi u aktivi. U Republici Hrvatskoj aktiva se razvrstava po načelu rastuće likvidnosti, a pasiva po načelu rastuće dospelosti (Bolfek, Stanić i Tokić, 2011, 78). Tablica 1 prikazuje standardnu bilančnu strukturu.

Tablica 1. Standardna bilančna struktura

AKTIVA	PASIVA
A. POTRAŽIVANJE ZA UPISANI, NEUPLAĆENI KAPITAL B. DUGOTRAJNA IMOVINA 1. Nematerijalna imovina 2. Materijalna imovina 3. Dugotrajna financijska imovina 4. Dugotrajna potraživanja C. KRATKOTRAJNA IMOVINA 1. Zalihe 2. Kratkotrajna potraživanja 3. Kratkotrajna financijska imovina 4. Novčana sredstva D. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA E. UKUPNO AKTIVA F. IZVANBILANČANI ZAPISI	A. KAPITAL I PRIČUVE 1. Upisani temeljni kapital 2. Upisani, a neuplaćeni temeljni kapital 3. Premija na emitirane dionice 4. Pričuve (zakonske, statutarne i ostale) 5. Zadržana dobit (preneseni gubitak) 6. Dobit ili gubitak tekuće godine B. DUGOROČNA REZERVIRANJA C. DUGOROČNE OBVEZE D. KRATKOROČNE OBVEZE E. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA F. UKUPNO PASIVA E. IZVANBILANČANI ZAPISI

Izvor: obrada autora prema: Volarević, H. i Varović, M. (2013): *Računovodstvo I*. Zagreb: Mate, 132.

Imovina predstavlja ukupnu vrijednost reusrsa kojima poduzetnik rapolaže i njima se koristi s ciljem ostvarenja gospodarske aktivnosti. Razlikuju se dugotrajna i kratkotrajna imovina (Slika 3).

Slika 3. Shema sastava imovine

Izvor: obrada autora prema: Safret, M. (2006): *Knjigovodstvo s bilanciranjem I*. Zagreb: Školska knjiga, 24.

Dugotrajna je imovina stalno prisutna u poslovanju, ima odgovarajuću novčanu vrijednost i ne mijenja se u vremenskom periodu duljem od godine dana. U pravilu nije namijenjena prodaji. Dugotrajnu imovinu karakteriziraju sljedeće tvrdnje:

- postepeno prenosi svoju vrijednost na nove učinke,
- podliježe obračunu amortizacije,

- c) ne troši se u jednom poslovnom ciklusu (Safret, 2006, 24, Volarević i Varović, 2013, 133).

Dugotrajna nematerijalna imovina nema fizički oblik, ali ima novčanu vrijednost, što uključuje:

- a) kapitalizirane troškove razvoja,
- b) patent,
- c) licenciju,
- d) franšizu,
- e) zaštitni znak, softver,
- f) koncesiju,
- g) goodwill.

S druge strane, dugotrajna materijalna imovina javlja se u fizičkom obliku, tj. radi se o različitim oblicima materijalne imovine, poput:

- a) zemljišta, šume i šumskog zemljišta,
- b) građevinskih objekata,
- c) postrojenja i oprema,
- d) alata,
- e) pogonskog i uredskog namještaja,
- f) transportnih sredstava,
- g) biološke imovine,
- h) stambenih zgrada i stanova (Volarević i Varović, 2013, 134).

Dugotrajna materijalna imovina odnosi se na vrijednost uloženu u nabavu ili proizvodnju imovine koja će se trajno koristiti u procesu proizvodnje i poslovanja te pružanju usluga. Ima fizički oblik i čine je:

- a) nekretnine,
- b) postrojenja,
- c) oprema,
- d) potraživanja financijske imovine, predujmovi i dr.

Što se tiče dugotrajne financijske imovine, njeni su sastavni dijelovi:

- a) ulaganje u dugoročne vrijednosne papire u zemlji i inozemstvu,
- b) dugoročni krediti povezanim društvima,
- c) dugotrajno ulaganje zbog ostvarenja udjela u prihodu i dobiti,

- d) dugoročni polozi,
- e) udjeli u povezanim društvima,
- f) udjeli u kapitalu i dobiti u dioničkim društvima (Safret, 2006, 25).

Dugoročna potraživanja predstavljaju sva potraživanja čiji je rok dospijeća dulji od godine dana te se dijele na:

- a) potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital,
- b) prodaju na kredit,
- c) potraživanja od povezanih društava i dr. (Bolfek, Stanić i Tokić, 2011, 78).

Kratkotrajna se imovina može pretvoriti u novac u roku od jedne godine koja, osim navedenog, ispunjava sljedeće uvjete:

- a) realizirat će se (ili se drži za prodaju ili potrošnju) u redovnom tijeku poslovanja,
- b) drži se za trgovanje,
- c) novac ili novčani ekvivalent, osim ako mu je ograničena mogućnost razmjene ili upotrebe za podmirivanje obveza za razdoblje od najmanje godinu dana od datuma bilance (Odluka o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2015).

Kratkotrajna imovina sastoji se od:

- a) zaliha, koje se najsporije pretvaraju u novčana sredstva ili kratkoročne vrijednosne papire,
- b) kratkotrajnih potraživanja, koja se odnose na pravo na novčana potraživanja poduzetnika od druge pravne/fizičke osobe s rokom povrata kraćim od godine dana,
- c) kratkotrajne financijske imovine, koja predstavlja sva financijska ulaganja/novčane plasmane društva s rokom povrata također kraćim od godine dana,
- d) novčanih sredstava kao najlikvidnijeg oblika kratkotrajne ekonomije koja se koristi kao sredstvo plaćanja (Volarević i Varović, 2013, 135).

Često se zbog nedostatka vlastitog kapitala događa a poduzetnici posuđuju potrebi novac od banaka i drugih vjerovnika. Zajmovni je kapital za poduzetnika obveza koju u određenom (dogovorenom) roku treba podmiriti. Razlikuju se kratkoročni i dugoročni krediti, odnosno obveze (Safret, 2006, 27).

Kratkoročne obveze ispunjavaju sljedeće uvjete:

- a) trebale bi se podmiriti u redovitom tijeku poslovnog ciklusa,
- b) primarno se drže radi trgovanja,
- c) dospijevaju za podmirivanje unutar godine dana poslije datuma bilance,
- d) poduzetnik nema bezuvjetno pravo odgoditi podmirivanje obveza za najmanje godinu dana poslije datuma bilance.

Sve druge obveze su dugoročne obveze (Odluka o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2015).

I dugoročnim i kratkoročnim obvezama zajedničko je to što vjerovniku daju pravo na isplatu kamata, tj. poduzetnik će biti dužan vjerovnicima isplatiti i određeni iznos kamata (Volarević i Varović 2013, 55).

Financijski rezultat određen je sučeljavanjem prihoda i rashoda u promatranom obračunskom razdoblju. Pozitivan financijski rezultat predstavlja najznačajniji segment poslovanja društva zato što je kao takav pretpostavka sigurnosti i kontinuiteta poslovanja. Međutim, u tržišnom privređivanju mnoga društva osciliraju u obujmu proizvodnje i prodaje te stoga i u realizaciji bruto i neto financijskog rezultata. Takvo stanje može uzrokovati egzistenciju gubitaka i likvidnosti/solventnosti u poslovanju. Sukladno tome, vrlo je važno s kakvom će se efikasnošću koristiti kapital. Iz svega navedenog proizašlo je afirmiranje financijskog rezultata kao ciljne veličine uspješnosti poslovanja koja pruža globalnu sliku o tome koliko je društvo djelotvorno u upotrebi imovine (Sorić, 2002, 921).

„Utvrdjeni rezultat, kao razlike prihoda i rashoda, odnosno primitaka i izdataka prenose se kao strukturirani financijski rezultat tekućeg razdoblja na bilančne pozicije istovrsnih rezultata prethodnih razdoblja te se utvrđuje kumulativni financijski rezultat zaključno s izvještajnim razdobljem“ (Broz Tominac, i dr. 2015, 38).

2.3.2. Račun dobiti i gubitka

Najčešći cilj poslovanja društva jest profitabilnost. Račun dobiti i gubitka pokazuje je li profitabilnost poslovanja i ostvarena te ako jest, u kojoj mjeri, tj. prikazuje aktivnost društva u određenom periodu. Sastavni elementi ovog izvještaja su:

- a) prihodi,

- b) rashodi,
- c) dobit ili gubitak (Žager i Žager, 1999, 44).

O prihodima i rashodima već se raspravljalo unutar ovog poglavlja, stoga bi nepotrebno bilo ponavljati njihovo određenje. Umjesto toga, pažnja će se posvetiti obliku iskazivanja računa dobiti i gubitka.

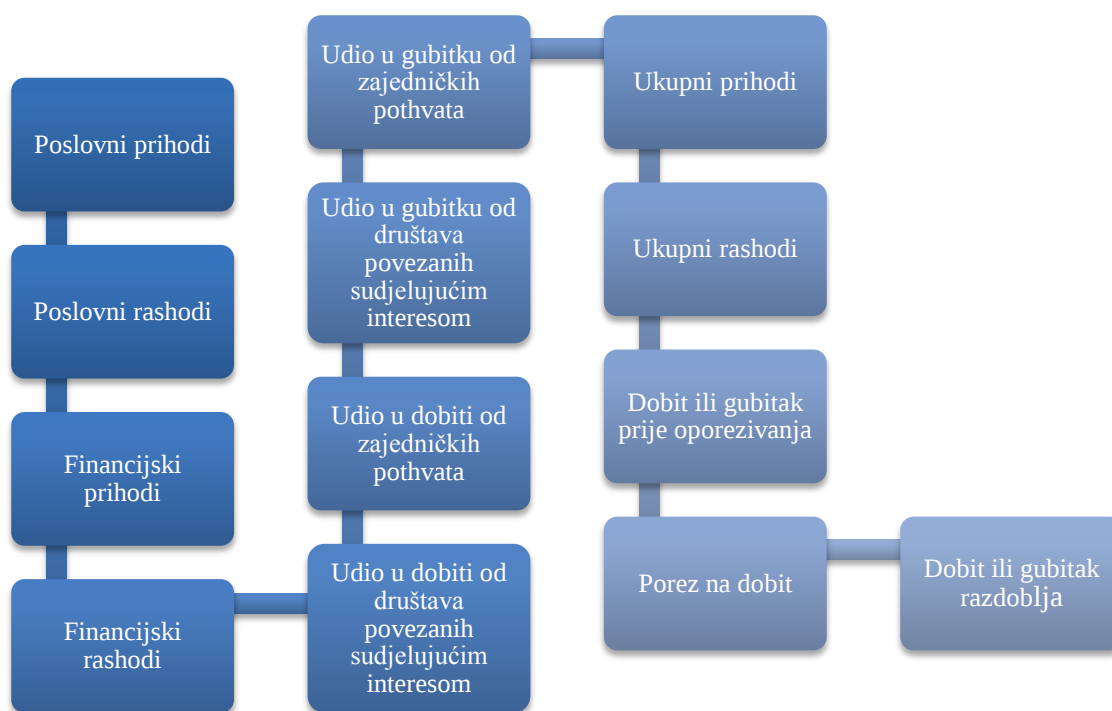
Sastavljanje izvještaja koji govori o uspješnosti poslovanja društva ovisno je o odredbama važeće računovodstvene regulative. Na shemu računa dobiti i gubitka mogu utjecati:

- a) zakoni,
- b) sloboda sastavljanja uz uvažavanje zahtjeva važećih računovodstvenih standarda.

Račun dobiti i gubitka u svijetu se prikazuje jednostrano, što omogućuje segmentiranje prihoda i rashoda te se dobit/gubitak iskazuje posebno kao:

- a) dobit iz redovnog poslovanja,
- b) dobit od financiranja,
- c) dobit iz izvanrednih aktivnosti (Žager i Žager, 1999, 50).

Ključne sastavnice računa dobiti i gubitka prikazuje Slika 4.

Slika 4. Struktura računa dobiti i gubitka

Izvor: obrada autora prema: Narodne novine (2015): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 96.

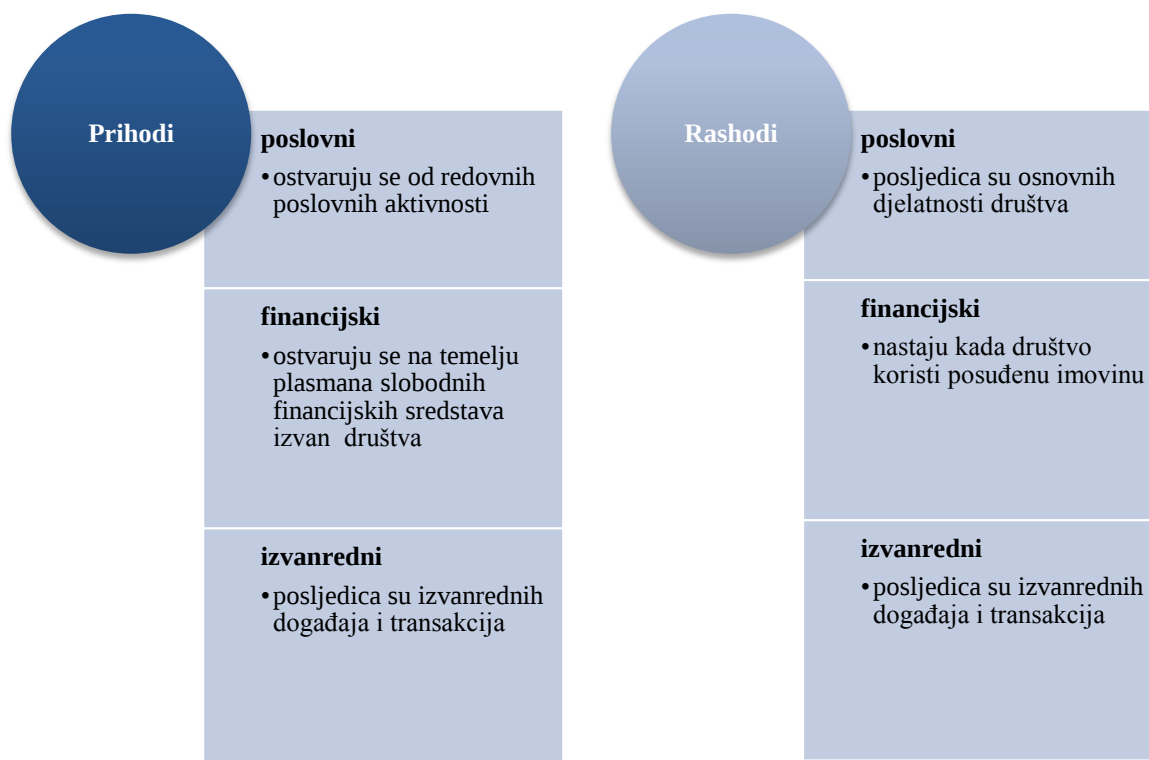
Kapital predstavlja vlastiti izvor financiranja imovine i osnovni preduvjet obavljanja poduzetničke djelatnosti (Bolfek, Stanić i Tokić 2011, 79). Sastavni dijelovi kapitala su:

- a) upisani kapital,
- b) kapitalne rezerve,
- c) revalorizacijske rezerve,
- d) rezerve iz dobiti,
- e) rezerve iz zadržane dobiti ili prenesnog gubitka,
- f) rezerve iz dobiti ili gubitka tekuće godine (Odluka o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2015).

Upisani temeljni kapital definira se kao vrsta „*kapitala koja je nastala kao posljedica ulaganja novčanih sredstava u poduzeće od strane njegovih vlasnika u trenutku njegova osnivanja...*“ (Volarević i Varović 2013, 47).

Jedan dio kapitala zarađenog upotrebljavanjem zadržane dobiti iz prethodnih razdoblja za isplatu dividendi evidentira se u sklopu rezervi, koje imaju posebnu namjenu u sastavu evidentiranog kapitala (Volarević i Varović 2013, 48).

„*Prihodi su mjera povećanja ekonomske koristi i za posljedicu imaju povećanje imovine ili smanjenje obveza, a rashodi su mjera smanjenja ekonomske koristi (kapitala), koja se očituje kroz smanjenje imovine ili povećanje obveza*“ (Vujević 2006, 40). Podjelu prihoda i rashoda prikazuje Slika 5.

Slika 5. Podjela prihoda i rashoda

Izvor: obrada autora prema: Volarević, H. i Varović, M. (2013): *Računovodstvo 1*. Zagreb: Mate

2.3.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima odnosi se na priljev i odljev novca i novčanih ekvivalenata tijekom obračunskog razdoblja, pri čemu novac obuhvaća novac u banci i blagajni te depozite po viđenju. Novčani ekvivalenti predstavljaju kratkotrajna visoko likvidna investiranja koji se mogu konvertirati u kratkom roku u poznate iznose novca (Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, 2015).

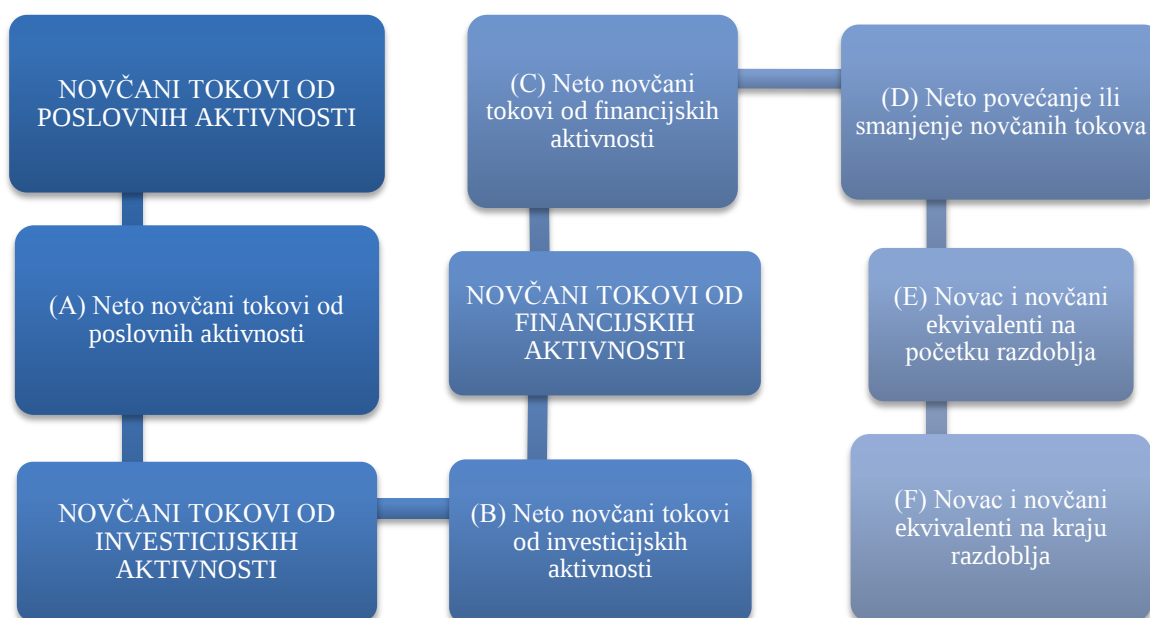
O izvještaju o novčanim tokovima posebno govori MRS 7. Prema navedenom standardu, izvještaj o novčanim tokovima trebao bi prikazivati novčane tokove tijekom razdoblja, i to klasificirane na novčane tokove od sljedećih aktivnosti:

- poslovnih,
- investicijskih,
- financijskih (Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Izvještaj o novčanim tokovima može se sastaviti po direktnoj i indirektnoj metodi. Indirektna metoda podrazumijeva usklađivanje dobiti ili gubitka razdoblja za:

- a) učinke transakcija nenovčane prirode,
- b) sva razgraničenja ili obračunske iznose poslovnih novčanih primitaka/isplata,
- c) pozicije prihoda ili rashoda vezanih za investicijske ili financijske novčane tokove.

Direktna metoda podrazumijeva objavljivanje glavnih skupina bruto novčanih primitaka i izdataka, kao i rezultat u neto iznosu. Na taj se način prikazuju priljevi i odljevi novca s obzirom na strukturu aktivnosti društva (Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Slika 4. Struktura izvještaja o novčanim tokovima

Izvor: obrada autora prema: Narodne novine (2015): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 96.

U praksi postoje slučajevi profitabilnog poslovanja društva, a da društvo u isto vrijeme nije sposobno podmiriti obveze u roku dospijeca, što se manifestira kao deficit novca i novčanih ekvivalenata. Izvještaj o novčanim tokovima pruža upravo informacije o izvorima novca i načinima njegove uporabe (Šestanović, Vukas i Stojanović, 2015, 124).

2.3.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala pruža informacije o strukturi kapitala društva, uključujući i promjene na svim komponentama vlastitog kapitala na kraju izvještajnog razdoblja, a u odnosu na početak razdoblja (Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, 2015).

Drugim riječima, ovaj izvještaj sadrži informacije o promjenama kapitala između dva datuma bilance. „*Informacijska vrijednost ovog izvještaja je u prikazu promjena kapitala s naslova uplata vlasnika i zarada od poslovanja, ali i onih promjena koje za posljedicu imaju izravno povećanje/smanjenje vrijednosti kapitala*“ (Dečman, 2012, 449).

Izvještaj o promjenama kapitala sadrži promjene sljedećih komponenti:

- a) uloženog kapitala,
- b) zarađenog kapitala,
- c) izravne promjene u kapitalu.

Pozicije koje izravno uzrokuju promjenu vrijednosti kapitala su:

- a) revalorizacija dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine,
- b) rezerve fer vrijednosti financijske imovine koja je raspoloživa za prodaju,
- c) dio tekućih i odgođenih poreza,
- d) efikasna zaštita novčanog toka,
- e) promjene računovodstvenih politika,
- f) ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja,
- g) tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje i dr. (Odluka o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2015).

2.3.5. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Zakonom o računovodstvu propisano je da financijske izvještaje čini i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Ostala sveobuhvatna dobit pruža informacije o mogućim prihodima i rashodima koji se nalaze izvan utjecaja menadžmenta. Oni su rezultat položaja i ekonomskih uvjeta poslovanja društva, a najčešće se u pravilu radi o:

- a) dobitima i gubicima od tečajnih razlika na inozemnim ulaganjima,
- b) nerealiziranim dobitima i gubicima na financijskoj imovini,

- c) promjenama revalorizacijskih rezervi,
- d) efektima od zaštite na derivatnim instrumentima.

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje se kao dva odvojena izvještaja:

- a) račun dobiti i gubitka uz raščlanjivanje troškova po prirodnim vrstama i rashoda po funkciji,
- b) ostala sveobuhvatna dobit, koju sastavljaju društva kod kojih se javljaju pozicije sveobuhvatne dobiti (Bakran, Gulin i Milčić, 2014, 14).

2.3.6. Bilješke uz financijske izvještaje

U MRS 1 regulirana je struktura bilješki uz financijske izvještaje, koje se moraju sastojati od:

- a) informacija o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i računovodstvenih politika,
- b) informacija kojese ne nalaze na drugim mjestima uunutar financijskih izvještaja, a koje nalažu MSFI-jevi,
- c) dodatnih informacija koje nisu prikazane na drugim mjestima unutar financijskih izvještaja, a važne su za njihovo razumijevanje (Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Na taj se način u bilješkama mogu pronaći sljedeće objave:

- a) izjava o usklađenosti s MSFI-jevima,
- b) primjenjene računovodstvene politike,
- c) informacije koje dopunjuju komponente financijskih izvještaja,
- d) nepredviđene obveze,
- e) nefinancijske informacije,
- f) ciljeve i politike društva koje su povezane s upravljanjem rizicima i dr. (Gulin, Bakran i Milčić, 2015, 14).

3. TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Određenje i važnost analize financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja u prvom je redu orijentirana na kvantitativne financijske informacije. Žager i Žager (1999, 156) smatraju da postoje tri aktivnosti koje određuju postanak i razvoj analize financijskih izvještaja, a to su:

- a) financijsko upravljanje,
- b) upravljačko računovodstvo,
- c) financijsko računovodstvo.

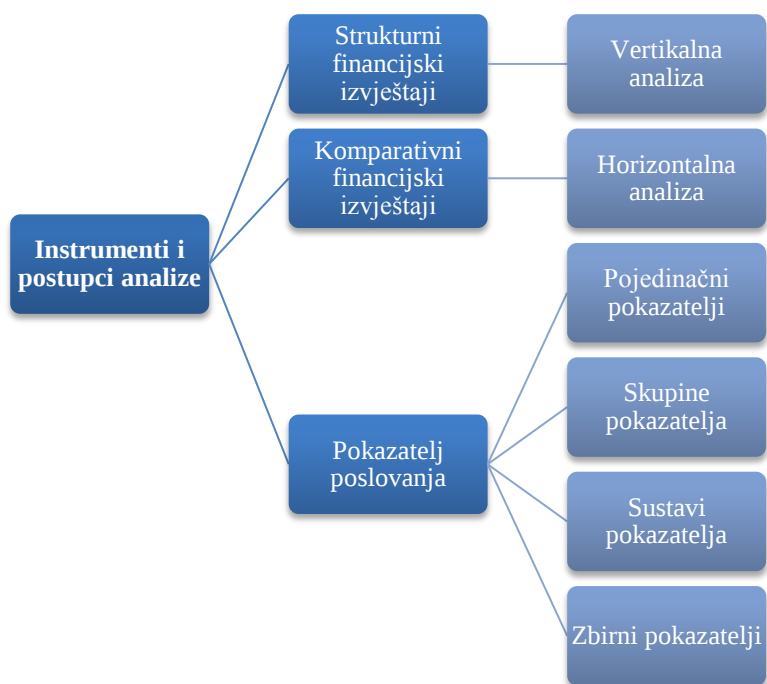
Na temelju kvalitetne analize može se zaključivati o bonitetu promatranog društva. Analiza daje odgovor na pitanje kako je društvo poslovalo u prethodnom razdoblju i gdje može poboljšati rezultat u sljedećem razdoblju. „*Cilj financijskog izvještavanja jest informiranje o financijskom položaju poduzeća kao i o uspješnosti poslovanja temeljem svih relevantnih i istovremeno pouzdanih računovodstvenih informacija u obliku i sadržaju prepoznatljivom i razumljivom onome kome je namijenjeno*“ (Deković, 2014, 86).

Poduzetnici su dužni objaviti osnovu mjerenja i procjene komponenti financijskih izvještaja, što utječe na analize i poslovne odluke. Međutim, veliki broj komponenti u financijskim izvještajima nije moguće precizno izmjeriti, nego samo procijeniti, što ih čini značajnim dijelom kod sastavljanja financijskih izvještaja. Uključivanje Republike Hrvatske u globalne ekonomske tokove rezultiralo je potrebom za računovodstvenim informacijama koje će pomoći prilikom donošenja pravovremenih i ispravnih poslovnih odluka. Sve je to utjecalo na nastanak menadžerskog računovodstva posvećenog analizi poslovanja i njegovim rezultatima (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012, 149).

Treba naglasiti i slabosti analize financijskih izvještaja. Najčešće se radi o problemima koji su povezani sa sadržajom i karakteristikama originalnih podataka, tj. načinima njihove pripreme i objave. Stoga je vrlo važno razumjeti važeće konvencije i prakse računovodstva kako bi se postigla učinkovita financijska analiza (Alexander i Nobes, 2010, 113).

Dakle, analiza financijskih izvještaja zauzima vrlo važno mjesto u općoj poslovnoj analizi poslovanja društava. Uobičajene tehnike i postupci (Slika 7) koji se pritom koriste su:

- a) komparativni financijski izvještaji,
- b) strukturni financijski izvještaji,
- c) trendovi kretanja performanse,
- d) analiza pomoću pokazatelja,
- e) specijalizirane analize (Dečman, 2012, 450).

Slika 5. Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

Izvor: obrada autora prema: Žager, K. i Žager, L. (1999): *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: MASMEDIA, 158.

3.2. Strukturni financijski izvještaji i vertikalna analiza

Strukturni financijski izvještaji pružaju uvid u strukturu. Na njihovoj se osnovi provodi vertikalna analiza, pri čemu se uspoređuju određene pozicije financijskih izvještaja s pripadajućom ukupnom veličinom u jednoj promatranoj godini (Dečman, 2012, 450).

Aktiva i pasiva bilance označavaju se sa 100, a sve se druge pozicije stavljaju u odnos s njima. Kod izvještaja o dobiti ukupan prihod ili prihod od prodaje označava se sa 100.

Vertikalna je analiza iznimno značajna u uvjetima inflacije, kada apsolutni brojevi ne govore mnogo sami za sebe (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012, 159).

Treba naglasiti da su strukturni financijski izvještaji temeljeni na bilanci usmjereni na:

- a) izvore kapitala društva,
- b) iznos ukupnog kapitala investiranog u tekuća, fiksna ili druga sredstva (Žager i Žager, 1999, 164).

Prilikom provođenja vertikalne analize osobito treba pripaziti na:

- a) izvore financiranja, tj. udio kapitala, kratkoročnih i dugoročnih obveza u ukupnoj pasivi,
- b) strukturu imovine, tj. udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u ukupnoj aktivu (Dečman, 2012, 451).

3.3. Komparativni financijski izvještaji i horizontalna analiza

Komparativni financijski izvještaji temelj su za provođenje horizontalne analize koja pruža informacije o tendencijama i dinamici kretanja određenih pozicija u financijskim izvještajima. Pritom se *„promjene mogu izraziti u apsolutnim i relativnim iskazima, na način da se promatraju promjene pozicija financijskih izvještaja iz godine u godinu ili se koristi usporedba sa baznom godinom“* (Dečman, 2012, 450).

Preporučuje se uspoređivati pozicije za veći broj godina s ciljem uočavanja određenih trendova na temelju kojih bi se donosile kvalitetnije poslovne odluke. Kod horizontalne analize promatraju se bilančane pozicije i pozicije računa dobiti i gubitka. Kako bi se izračunale promjene u pozicijama, potrebno je određenu godinu uzeti kao baznu, a ostale usporediti s njom. Međutim, potencijalni problemi kod horizontalne analize mogu biti:

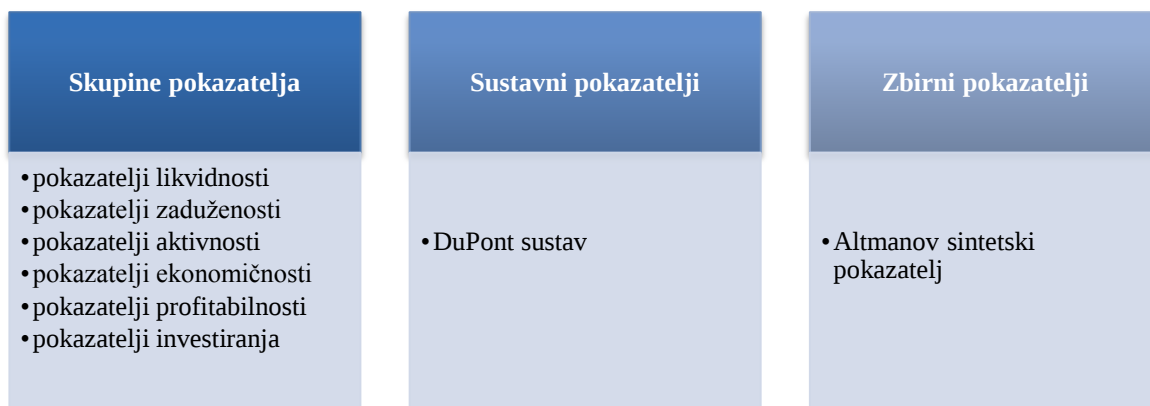
- a) značajnije promjene politike bilanciranja,
- b) promjene obračunskih sustava kod sastavljanja financijskih izvještaja,
- c) inflacija.

U tom je slučaju potrebno bitne stavke (Bolfek, Stanić i Knežević, 2012, 158).

3.4. Analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja

U ovom će se dijelu završnog rada razmatrati:

- a) skupine pokazatelja,
- b) sustavni pokazatelji,
- c) zbirni pokazatelji.

Slika 6. Pokazatelji poslovanja

Izvor: obrada autora prema: Žager, K. i Žager, L. (1999): *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: MASMEDIA., 173., 183-184.

3.4.1. Skupine pokazatelja

3.4.1.1. Pokazatelji likvidnosti

Podmirenje obveza u planiranom roku vrlo je važno za obrtanje radno raspoloživog kapitala. Jedan od ciljeva poslovanja društva jest i održavanje likvidnosti, što znači da „*financijski menadžer može sa sigurnošću utvrditi da su sredstva na raspolaganju kada su i potrebna, da može predvidjeti tok novca i osigurati izvore u slučaju žurnih i iznenadnih potreba*“ (Sorić 2004, 560).

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost društva da podmiri svoje kratkoročne obveze. U skladu s navedenim, računaju se:

- a) tekući odnos,
- b) brzi odnos,
- c) radno raspoloživi kapital,
- d) broj obrtaja zaliha,

e) prosječno vrijeme naplate potraživanja (Belak, 2014, 130).

Tekući odnos pokazuje mjeru u kojoj kratkotrajna imovina pokriva kratkoročne obveze.

$$\text{tekući odnos} = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}} \quad (1)$$

Poželjno bi bilo da je odnos veći od jedan jer bi takav omjer značio da se može očekivati da će kratkotrajna imovina pokriti kratkoročne obveze.

Idealna vrijednost brzog odnosa iznosi minimalno jedan, što znači da je društvo sposobno osigurati određenu količinu novca u vrlo kratkom roku. Računa se prema formuli:

$$\text{brzi odnos} = \frac{\text{kratkotrajna imovina-zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}} \quad (2)$$

Radno raspoloživi kapital pruža informacije o kapitalu koji stoji na raspolaganju za udovoljavanje kratkoročnim obvezama i pokazuje pozitivno ili negativno prekoračenje kratkotrajne imovine nad kratkoročnim obvezama. Računa se prema formuli:

$$\text{radno raspoloživi kapital} = \text{kratkotrajna imovina} - \text{kratkoročne obveze} \quad (3)$$

Broj obrtaja zaliha pruža informacije o tome koliko se puta prosječna vrijednost zaliha tijekom godine pretvori u potraživanje od kupaca, pri čemu je poželjna što veća vrijednost ovog pokazatelja. Računa se prema formuli:

$$\text{broj obrtaja zaliha} = \frac{\text{trošak za prodano}}{(\text{zalihe 1.1.} + \text{zalihe 31.12.})/2} \quad (4)$$

Prosječno vrijeme naplate potraživanja upućuje na broj dana potrebnih za naplatu potraživanja.

$$\text{prosječno vrijeme naplate potraživanja} = \frac{\text{potraživanja od kupaca 31.12.}}{\frac{\text{naplaćena potraživanja}}{365 \text{ dana}}} \quad (5)$$

$$\text{naplaćena potraživanja} = \text{prihod od prodaje} + \text{kupci 1.1.} + \text{kupci 31.12.} \quad (6)$$

Za razliku od prethodnog pokazatelja, poželjna je što manja vrijednost ovog pokazatelja (Belak, 2014, 172).

3.4.1.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti računaju se na temelju bilance. U ovu kategoriju spadaju:

- a) koeficijent zaduženosti, koji se računa na sljedeći način:

$$\text{koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}} \quad (7)$$

- b) koeficijent vlastitog financiranja, koji se računa na sljedeći način:

$$\text{koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{kapital i rezerve}}{\text{ukupna imovina}} \quad (8)$$

- c) koeficijent financiranja, koji se računa na sljedeći način:

$$\text{koeficijent financiranja} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{kapital i rezerve}} \quad (9)$$

Ovi pokazatelji pružaju informacije o strukturi kapitala društva na datum bilance. Sukladno tome, bilanca, i to pasiva bilance, temeljni je financijski izvještaj koji predstavlja polazište za ocjenu zaduženosti društva. Međutim, od navedenih koeficijenata treba izdvojiti koeficijent financiranja poznat još i kao financijska poluga. Ukoliko je manji od jedan, to znači da poduzeće više koristi vlastite izvore financiranja. Analizom pomoću pokazatelja zaduženosti mogu se dobiti informacije o stupnju zaduženosti, no ne i o kvaliteti posuđenih izvora financiranja, zbog čega u analizu treba uključiti i druge faktore, poput pokazatelja profitabilnosti (Ježovita i Žager, 2014, 2).

3.4.1.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti mjere učinkovitost korištenja vlastitih resursa te brzinu kojom imovina cirkulira u poslovnom procesu. U praksi se obično računaju četiri koeficijenta:

a) koeficijent obrtaja ukupne imovine:

$$\text{koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{ukupna imovina}} \quad (10)$$

b) koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine:

$$\text{koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{kratkotrajna imovina}} \quad (11)$$

c) koeficijent obrtaja potraživanja:

$$\text{koeficijent obrtaja potraživanja} = \frac{\text{prihodi od prodaje}}{\text{potraživanja}} \quad (12)$$

d) dani vezivanja sredstava:

$$\text{dani vezivanja sredstava} = \frac{\text{broj dana u godini}}{\text{koeficijent obrtaja potraživanja}} \quad (13)$$

Može se uočiti da se pokazatelji aktivnosti odnose na koeficijente obrtaja te da se računaju iz omjera prihoda i prosječnih stanja imovine (Vujević i Balen, 2006, 42).

3.4.1.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda. Oni pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Podaci za računanje ovih pokazatelja crpe se iz računa dobiti i gubitka. Bolfek, Stanić i Knežević (2012, 162) u ove pokazatelje ubrajaju:

a) ekonomičnost ukupnog poslovanja:

$$\text{ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}} \quad (14)$$

b) ekonomičnost poslovanja:

$$\text{ekonomičnost poslovanja} = \frac{\text{prihodi od prodaje}}{\text{rashodi od prodaje}} \quad (15)$$

c) ekonomičnost financiranja:

$$\text{ekonomičnost financiranja} = \frac{\text{financijski prihodi}}{\text{financijski rashodi}} \quad (16)$$

Osim navedenih, preporučuje se računanje i parcijalnih pokazatelja ekonomičnosti kako bi se utvrdio utjecaj parcijalnih ekonomičnosti na ukupnu ekonomičnost poslovanja. Važno je još naglasiti kako je poželjno da koeficijent ekonomičnosti bude što veći (Žager i Žager, 1999, 179).

3.4.1.5. Pokazatelji profitabilnosti

Analiza profitabilnosti najznačajnija je analiza, a uključuje dvije temeljne mjere:

- a) profitnu maržu,
- b) povrat na investirano.

Pokazatelji profitne marže najčešće se koriste u praksi i stavljaju u omjer različite vrste dobiti te ostvareni prihod. Profitna marža uključuje sljedeće koeficijente (Belak, 2014, 106).

a) bruto profitna marža:

$$\text{bruto profitna marža} = \frac{\text{bruto dobit}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (17)$$

b) operativna profitna marža:

$$\text{operativna profitna marža} = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (18)$$

c) profitna marža prije poreza:

$$\text{profitna marža prije poreza} = \frac{\text{dobit prije poreza}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (19)$$

d) neto profitna marža:

$$\text{neto profitna marža} = \frac{\text{dobit poslije poreza}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (20)$$

e) marža neto preostalog profita:

$$\text{marža neto preostalog profita} = \left[\frac{\text{dobit poslije poreza}}{\text{tržišna cijena kapitala}} - 1 \right] \times 100 \quad (21)$$

Povrat na investirano pruža informacije o tome koliko je menadžment bio učinkovit u korištenju raspoloživih resursa poduzeća. U tu se svrhu računaju tri pokazatelja:

a) povrat na ukupni kapital:

$$\text{povrat na ukupni kapital} = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{ukupna imovina}} \times 100 \quad (22)$$

b) povrat na uloženi dugoročni kapital:

$$\text{povrat na uloženi dugoročni kapital} = \frac{\text{operativna dobit-kamate na kratkoročne kredite}}{\text{ukupna pasiva-kratkoročne obveze}} \times 100 \quad (23)$$

c) povrat na ukupni vlastiti kapital:

$$\text{povrat na ukupni vlastiti kapital} = \frac{\text{dobit nakon oporezivanja}}{\text{ukupni vlastiti kapital}} \times 100 \quad (24)$$

3.4.1.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice društva. Uz podatke dostupne u financijskim izvještajima, za računanje pokazatelja investiranja potrebni su i podaci o dionicama, a osobito o njihovom broju i tržišnoj vrijednosti. U najznačajnije pokazatelje investiranja ubrajaju se (Žager i Žager, 1999, 180):

a) dobit po dionici:

$$\text{dobit po dionici} = \frac{\text{neto dobit}}{\text{broj dionica}} \quad (25)$$

b) dividenda po dionici:

$$\text{dividenda po dionici} = \frac{\text{dio neto dobiti iz dividende}}{\text{broj dionica}} \quad (26)$$

c) odnos isplate dividendi:

$$\text{odnos isplate dividendi} = \frac{\text{dividenda po dionici}}{\text{dobit po dionici}} \quad (27)$$

d) odnos cijene i dobiti po dionici,

e) ukupna rentabilnost dionice:

$$\text{ukupna rentabilnost dionice} = \frac{\text{dobit po dionici}}{\text{tržišna cijena dionice}} \quad (28)$$

f) dividendna rentabilnost dionice:

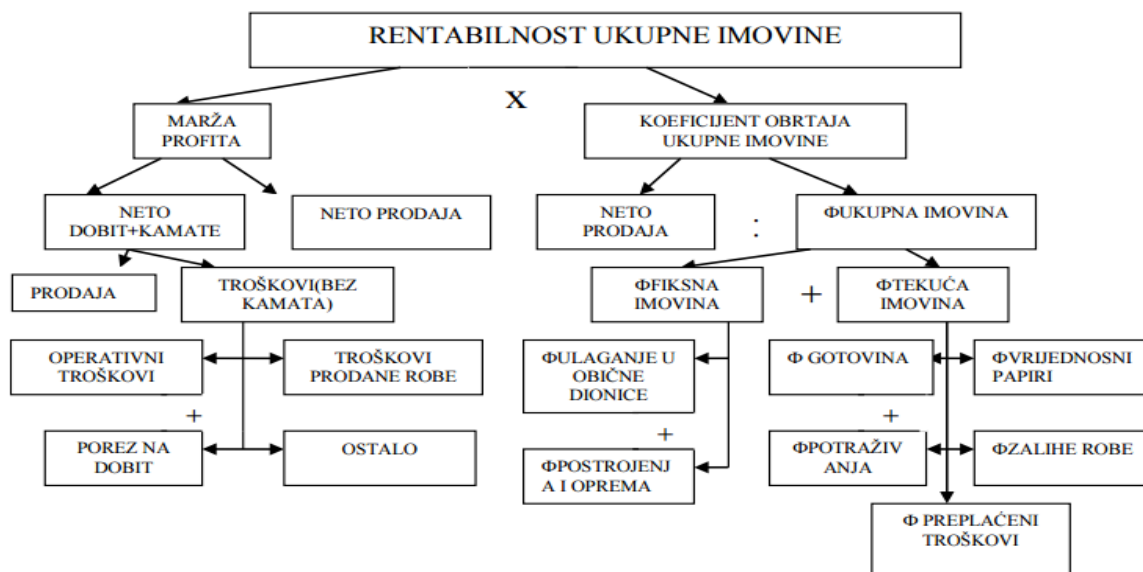
$$\text{dividendna rentabilnost dionice} = \frac{\text{dividenda po dionici}}{\text{tržišna cijena dionice}} \quad (29)$$

3.4.2. Sustavni pokazatelji

„Pod sustavom pokazatelja podrazumijeva se izbor odgovarajućih pokazatelja, odgovarajući način njihovog povezivanja ili odgovarajuća zavisnost i sveukupna zavisnost pojedinih pokazatelja i njihovog povezivanja s ciljem“ (Žager i Žager 1999, 181).

Jedan od modela kojim se u praksi analizira poslovanje društva jest DuPont sustav pokazatelja, a podaci za analizu crpe se iz bilance i računa dobiti i gubitka. Ovaj sustav pruža

informacije o oblicima imovine na koje treba obratiti pažnju u procesu upravljanja. Primarno se koristi za potrebe planiranja (Sesar, Buntak i Borlinić, 2015, 99).

Slika 7. DuPont sustav pokazatelja

Izvor: Sesar, V., Buntak, K. i Borlinić, M. (2015): Primjena DuPont sustava pokazatelja u procesu upravljanja. *Tehnički glasnik, Sveučilište Sjever*, br. 1, 101.

3.4.3. Zbirni pokazatelji

Jedan od najpoznatijih i najčešće korištenih zbirnih pokazatelja jest Altmanov sintetski pokazatelj financijske nesigurnosti (Žager i Žager 1999, 184). Najzanimljiviji doprinos razvoju modela za predviđanje tečaja dao je Edward I. Altman koji je na temelju empirijskih istraživanja zaključio da korištenje isključivo jednog pokazatelja u predviđanju stečaja može uzrokovati krivu interpretaciju ako se taj promatrani pokazatelj izjednači s nekim drugim pokazateljem koji ukazuje na drugačije vrijednosti stečaja (Zenzerović i Peruško, 2006, 141).

Altmanov pokazatelj sastoji se od pet pokazatelja koji se množe s ponderima utjecaja te onda zbrajaju, na temelju čega je oblikovana i formula:

$$Z=1,2X_1+1,42X_2+3,3X_3+0,6X_4+0,999X_5 \quad (30)$$

Objašnjenje oznaka:

X_1 = kratkotrajna imovina/ukupna imovina

X_2 = zadržana dobit/ukupna imovina

X3= operativna dobit/ukupna imovina

X4= tržišna vrijednost glavnice/ukupne obveze

X5= prihod od prodaje/ukupna imovina

Na temelju vrijednosti Altmanovog pokazatelja može se zaključivati o budućem poslovanju i mogućnosti bankrota, pri čemu vrijedi:

- a) Ako Altmanov pokazatelj iznosi više od 2,675, onda bankrot nije vjerojatan.
- b) Ako se vrijednost Altmanovog pokazatelja nalazi između 1,81 i 2,675, postoji vjerojatnost bankrota.
- c) Ako Altmanov pokazatelj iznosi niže od 1,81, bankrot je vrlo vjerojatan (Altman, 2000).

Međutim, nalazi nekih istraživanja ukazuju na činjenicu da je prediktivna sposobnost Altmanovog pokazatelja niža ako se primjenjuje na društva koja posluju u tranzicijskom okruženju (Zenzerović i Peruško, 2009, 141).

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU HOTEL SPLIT d.d.

Analiza financijskih izvještaja na primjeru Hotel Split d.d. temeljit će se na objavljenom Godišnjem izvještaju za Hotel Split d.d. Razmatrat će se njegove sastavnice te analize sadržane u njemu.

U Registru godišnjih financijskih izvještaja nalazi se izvješće neovisnog revizora, financijski izvještaji i godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. za Hotel Split d.d.

U tom su dokumentu sadržani:

- a) izvještaj neovisnog revizora,
- b) bilanca,
- c) račun dobiti i gubitka,
- d) izvještaj o novčanom toku,
- e) izvještaj o kretanju kapitala,
- f) bilješke uz financijske izvještaje,
- g) godišnji izvještaj:
 - a. pismo uprave,
 - b. odgovornost za financijske izvještaje,
 - c. opće informacije o društvu,
 - d. osnivanje,
 - e. vlasnička struktura,
 - f. struktura upravljanja društvom,
 - g. organizacija i poslovanje društva.

Obavljena revizija pokazala je da financijski izvještaji fer prezentiraju financijski položaj društva na za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. Posebnu pažnju treba posventiti bilješkama uz financijske izvještaje koje sadrže:

- a) opće informacije o društvu,
- b) sažetak značajnih računovodstvenih politika.

4.1. Opće informacije o društvu Hotel Split d.d.

Društvo Hotel Split d.d. bavi se djelatnostima hotelijerstva, turizma i ugostiteljstva. Društvo je osnovano 2012. godine te je fokusirano na upravljanje hotelskim resursom i realizacijom što kvalitetnijih hotelskih operacija. Na kraju 2015. godine Hotel Split d.d. imao je ukupno 134 zaposlenika, s tim da su u broju zaposlenih prisutne česte oscilacije zbog ljetne sezone.

Kvalitetni poslovni rezultati posljedica su usmjerenja na strana tržišta te produžavanje sezone. Što se tiče produžavanje sezone, naglasak je stavljen više na domaće tržište. Svoje aktivnosti društvo usmjerava i na povećanje prosječne cijene sobe, pri čemu je pažnja usmjerena Retail segmentu i Leisure individuals segmentu koji donose i povećanje cijene i generiranje dodatnih prihoda.

Društvo je organizirano na način koji osigurava:

- a) ekonomično i uspješno poslovanje društva,
- b) dobro gospodarenje njegovim resursima,
- c) dobro upravljanje troškovima poslovanja i unaprjeđenja proizvoda,
- d) postizanja dobrih poslovnih rezultata

Fokus poslovanja društva leži u upravljanju hotelskim resurom i realizaciji što kvalitetnijih rezultata hotelskih operacija (Hotel Split d.d.: Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2015., 2016).

4.2. Analiza financijskih izvještaja društva Hotel Split d.d. na temelju skupine pokazatelja

Budući da u bilješkama uz financijske izvještaje nema podataka o analizi financijskih izvještaja s obzirom na skupine pokazatelja, u ovom će se dijelu završnog rada posvetiti pažnja analizi putem prethodno navedenih pokazatelja. Pritom će se svi rezultati prikazati tablično radi bolje preglednosti teksta i vizualnog oblikovanja samog rada.

Pokazatelji koji će se razmatrati na osnovi podataka prezentiranih u izvještajima su:

- a) pokazatelji likvidnosti,
- b) pokazatelji zaduženosti,

- c) pokazatelji aktivnosti,
- d) pokazatelji ekonomičnosti,
- e) pokazatelji profitabilnosti,
- f) pokazatelji investiranja.

Tablica 2. Analiza putem pokazatelja likvidnosti

Pokazatelj	Iznos pokazatelja	Značenje
Tekući odnos	0,63	Ne može se očekivati da će kratkoročne obveze biti pokrivene na vrijeme kratkotrajnom imovinom jer je vrijednost pokazatelja manja od 1. Budući da je iznos pokazatelja manji od 1, društvo nije sposobno u vrlo kratkom roku osigurati određenu količinu novca. Vrijednost pokazatelja je negativna, što znači da su kratkoročne obveze veće od kratkotrajne imovine. Broj obrtaja zaliha od 0,12 ukazuje da se prosječna vrijednost zaliha ne pretvori u potraživanja od kupaca gotovo niti jedan put tijekom godine. Prosječno vrijeme naplate potraživanja za društvo iznosi prosječno 8 dana.
Brzi odnos	0,59	
Radno raspoloživi kapital	-16 764 929 kn	
Broj obrtaja zaliha	0,12	
Prosječno vrijeme naplate potraživanja	8,4	

Izvor: obrada autora

Tablica 3. Analiza putem pokazatelja zaduženosti

Pokazatelj	Iznos pokazatelja	Značenje
Koeficijent zaduženosti	0,78	78% imovine financirano je iz tuđeg kapitala. 22% imovine financirano je iz vlastitog kapitala. Tolerira se veća zaduženost društva i pomiče se odnos vlastitog i tuđeg kapitala prema omjeru 30:70. Omjer kapitala društva i tuđeg kapitala iznosi 33:67.
Koeficijent vlastitog financiranja	0,22	
Koeficijent financiranja	3,37	

Izvor: obrada autora

Tablica 4. Analiza putem pokazatelja aktivnosti

Pokazatelj	Iznos pokazatelja	Značenje
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,21	1 novčana jedinica ukupne imovine stvara 0,22 novčane jedinice ukupnih prihoda.
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	2,99	1 novčana jedinica kratkotrajne imovine stvara 2,99 novčanih jedinica ukupnih prihoda.
Koeficijent obrtaja potraživanja	29,5	1 novčana jedinica potraživanja stvara 29,5 novčanih jedinica prihoda od prodaje.
Dani vezivanja sredstava	12,37	Poželjno je što kraće vrijeme vezivanja sredstava.

Izvor: obrada autora

Tablica 5. Analiza putem pokazatelja ekonomičnosti

Pokazatelj	Iznos pokazatelja	Značenje
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,1	Više prihoda ostvaruje se po jedinici rashoda. U pravilu bi trebao iznositi više od 1.
Ekonomičnost poslovanja	0,21	Ne može se izračunati zato što rashodi od prodaje nisu posebno računovodstveno obuhvaćeni u izvještaju.
Ekonomičnost financiranja		Iznos bi trebao biti veći od 1 jer bi onda više financijskih prihoda bilo ostvareno po jedinici financijskih rashoda.

Izvor: obrada autora

Tablica 6. Analiza putem pokazatelja profitabilnosti

Pokazatelj	Iznos	Značenje
Bruto profitna marža	6,1%	Društvu nakon pokrića proizvodnih troškova ostaje 6,1% prihoda za pokriće troškova uprave i prodaje, financiranja i za ostvarenje dobiti.
Operativna profitna marža		Ne može se izračunati zbog nedostatka podataka.

Napomena: U izvještaju nema podataka o porezu na dobit, stoga bi vrijednost neto profitne marže bila jednaka vrijednosti bruto profitne marže. Također, nije poznata cijena kapitala, stoga se ne može izračunati marža neto preostalog profita jer nije moguće izračunati tržišnu cijenu vlastitog kapitala.

Izvor: obrada autora

4.3. Interpretacija rezultata analize putem pokazatelja i evaluacija poslovanja društva za period 1.1.2015. – 31.12.2015.

Financijski izvještaji izraženi su u kunama. Pri izradi financijskih izvještaja menadžment je koristio određene procjene koje utječu na neto knjigovodstvenu vrijednost imovine i obveza društva (Hotel Split d.d.: Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. 2016).

U ovom se završnom radu koristila primjena analize financijskih izvještaja putem skupina pokazatelja zato što se ona u praksi najčešće koristi te pruža informacije o prednostima i slabostima promatranog društva.

Pokazatelji likvidnosti na primjeru društva Hotel Split d.d. ukazuju na sposobnost društva za podmirenje kratkoročnih obveza. Veća vrijednost tekuće likvidnosti osigurava bolju poziciju dužniku. Iako, ukoliko društvo ima brz obrt zaliha i može naplatiti svoju realizaciju bez poteškoća, onda odnos tekućih sredstava i tekućih obveza može biti i niži (Vukoja, n. d.). Kao što se može uočiti na praktičnom primjeru (Tablica 2), iznosi oba pokazatelja likvidnosti niža su od jedan, što znači da društvo ima određenih poteškoća po pitanju likvidnosti. Međutim, prosječno vrijeme naplate potraživanja iznosi u prosjeku osam dana, što je pozitivno budući da je poželjna što manja vrijednost ovog pokazatelja.

Analiza putem pokazatelja zaduženosti pokazala je da je odnos tuđeg kapitala i kapitala društva 67:33, što je blizu omjera tolerancije 70:30. Analiza putem pokazatelja aktivnosti pokazala je da je brzina cirkulacije imovine u poslovnom procesu manja od očekivane.

Analiza putem pokazatelja ekonomičnosti ukazuje da se više prihoda ostvaruje po jedinici rashoda, međutim po jedinici finansijskih rashoda ostvareno je manje finansijskih prihoda (Tablica 5).

Analiza pokazatelja profitabilnosti upućuje na snagu zarade društva, uključujući ukupnu likvidnost, upravljanje imovinom i dugom s obzirom na mogućnost stvaranja profita. Bruto profitna marža trebala bi biti veća kako bi društvo bilo uspješnije u ostvarivanju zarade.

Analizu putem pokazatelja investiranja nije bilo moguće obaviti zato što u izvještaju nema izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, odnosno u bilješkama nema podataka o dionicama koji su potrebni za računanje navedenih pokazatelja.

U periodu 1.1.2015. – 31.12.2015. Hotel Split d.d. ostvarilo je dobit u iznosu od 4 964 671 kn. Taj je iznos određen na osnovi računa dobiti i gubitka za promatrani period. Na temelju odredbi članka 275. Zakona o trgovačkim društvima i Statuta Društva odlučeno je da će se cjelokupna dobit koristiti za pokriće gubitaka iz prethodnih razdoblja (Odluka o rasporedu dobiti, 2016).

Uočava se pozitivan pomak u poslovanju poduzeća ako se razmatra dobit na kraju promatranog razdoblja u odnosu na dobit na kraju 2014. Naime, društvo je u 2014. poslovalo čak nešto niže od 3 000 000 kn u gubitku (Hotel Split d.d.: Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2015., 2016). Međutim, još uvijek postoje određene poteškoće po pitanju likvidnosti koje bi u narednim razdobljima trebalo ukloniti.

Trebalo bi navedene analize upotpuniti s dodatnim analizama koje su razmatrane u teorijskom dijelu završnog rada, ali koje zbog zadanog opsega rada nije bilo moguće prikazati. Primjerice, moglo bi se analizirati poslovanje društava s kojima je društvo Hotel Split d.d. povezano. Osim toga promatranje poslovanja društva kroz dulji niz godina ponudio bi informacije o trendu kretanja performanse te bi se uočila kretanja komponenti važnih za

analizu trendova kretanja performanse. Provedbom dodatnih analiza dobio bi se realniji prikaz poslovanja društva.

5. ZAKLJUČAK

Kako bi se ocijenila uspješnost poslovanja određenog društva te odredio njegov financijski položaj i poslovanje u budućim razdobljima, vrlo je važno analizirati financijske izvještaje na osnovi dostupnih informacija koje su prezentirane u njima. Podrazumijeva se da informacije budu realne i fer prikazane kako bi i rezultati analize bili vjerodostojni.

Kroz tehnike i postupke analize financijskih izvještaja moguće je odrediti dobre i loše točke u poslovanju promatranog društva. Sastavljanje financijskih izvještaja propisano je Zakonom o računovodstvu s obzirom na HSFI-je ili MSFI-je, a njihov sadržaj i struktura Pravilnikom o strukturi isadržaju godišnjih financijskih izvještaja.

Temeljni financijski izvještaji u tom su smislu:

- a) bilanca,
- b) račun dobiti i gubitka,
- c) izvještaj o novčanim tokovima,
- d) izvještaj o promjenama kapitala,
- e) izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti,
- f) bilješke uz financijske izvještaje.

Na osnovi podataka koje sadrže, financijski se izvještaji mogu analizirati:

- a) horizontalnom analizom,
- b) vertikalnom analizom,
- c) pomoću skupina pokazatelja,
- d) pomoću sustava pokazatelja,
- e) pomoću zbirnih pokazatelja.

U empirijskom dijelu završnog rada analiziralo se poslovanje društva Hotel Split d.d. putem skupine pokazatelja, pri čemu su se razmatrali:

- a) pokazatelji likvidnosti,
- b) pokazatelji zaduženosti,
- c) pokazatelji aktivnosti,
- d) pokazatelji ekonomičnosti,
- e) pokazatelji profitabilnosti.

Pokazatelji likvidnosti ukazali su da je društvo sposobno podmiriti kratkoročne obveze. Rezultati analize zaduženosti pokazali su da je zaduženost poduzeća blizu granice tolerancije, no društvo ipak ostvaruje više prihoda po jedinici rashoda. Općenito govoreći, uočava se pozitivan pomak u poslovanju poduzeća, ali još uvijek postoje teškoće u likvidnosti koje bi u narednim razdobljima trebalo ukloniti.

Neki se pokazatelji iz navedenih skupina, uključujući i zasebne pokazatelje investiranja, nisu mogli računati zbog nedostatka podataka. Analiza je pružila određene informacije o poslovanju društva te ukazala na prednosti u poslovanju, ali i stanovite nedostatke koji upućuju na mjesta na koja bi menadžment u budućim razdobljima trebao što prije intervenirati kako bi osnovni cilj društva bio realiziran. Provedbom dodatnih analiza dobio bi se realniji prikaz poslovanja društva.

LITERATURA

1. Alexander, D. i Nobes, C. (2010): *Financijsko računovodstvo: međunarodni uvod*. Zagreb: Mate
2. Bakran, D., Gulin, D. i Milčić, I. (2014): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja za 2014. godinu. *Računovodstvo i financije*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 12-20.
3. Belak, V. (2014): *Analiza poslovne uspješnosti*. Zagreb: RRiF-plus
4. Bolfek, B., Stanić, M. i Tokić, M. (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina*, Sveučilište u Zadru: Odjel za ekonomiju, Zadar, 76-86.
5. Bolfek, B., Stanić, M. i Knežević, S. (2012): Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik*, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 146-167.
6. Broz Tominac, Sanja, i dr. *Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor*. Zagreb: TIM4PIN, 2015.
7. Dečman, N. (2012): Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, Hrvatsko društvo ekonomista, Zagreb, 446-467.
8. Deković, Ž. (2014): Analiza financijske ravnoteže hotelijerskih poduzeća na temelju bilančanih podataka. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Veleučilište u Šibeniku, Šibenik, 85-96.
9. Gulin, D., Bakran, D. i Milčić, I. (2015): Određene pripremne radnje prije sastavljanja financijskih izvještaja. *Računovodstvo i financije*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 5-13.
10. »Hotel Split d.d.: Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2015.« *Registar godišnjih financijskih izvještaja*. 2016. <http://rgfi.fina.hr/> (pokušaj pristupa 23. kolovoza 2016).
11. Ježovita, A., i Žager, L. (2014): Ocjena zaduženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, Sveučilište u Zagrebu: Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb, 1-22.
12. Narodne novine (2015): Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86.

13. Narodne novine (2013): Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 136.
14. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 78.
15. »Odluka o rasporedu dobiti.« *Registar godišnjih financijskih izvještaja*. 2016. <http://rgfi.fina.hr/> (pokušaj pristupa 24. kolovoza 2016).
16. Panežić, T. (2014): *Računovodstvene i revizijske implikacije prijevара temeljenih na izvještaju o novčanom tijeku*. Osijek: Ekonomski fakultet
17. Safret, M. (2006): *Knjigovodstvo s bilanciranjem 1*. Zagreb: Školska knjiga
18. Sesar, V., Buntak, K. i Borlinić, M. (2015): »Primjena DuPont sustava pokazatelja u procesu upravljanja. *Tehnički glasnik*, Sveučilište Sjever, Varaždin, 99-103.
19. Sorić, I. (2002): Analiza povezanosti između poslovnog rezultata i likvidnosti. *Ekonomski pregled*, Hrvatsko društvo ekonomista, Zagreb, 921-933.
20. Šestanović, A., Vukas, J. i Stojanović, M. (2015): Važnost novčanog toka kao pokazatelja kvalitete poduzetničkog uspjeha. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, Visoka škola Nikole Šubića Zrinskog, Zagreb, 123-136.
21. »Uredba (EZ) br. 1606/2002.« *EUR-Lex*. 19. srpnja 2002. <http://eur-lex.europa.eu/> (pokušaj pristupa 20. kolovoza 2016).
22. Volarević, H. i Varović, M. (2013): *Računovodstvo I*. Zagreb: Mate
23. Vujević, K. (2006): Poslovni rezultat poduzeća pomorskog prometa. *Pomorstvo*, Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 37-48.
24. Vujević, K., i Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa. *Pomorstvo*, Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 33-45.
25. Vukoja, B. »Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka.« *Revident: društvo za reviziju i poslovne usluge*. n. d. . <http://www.revident.ba/> (pokušaj pristupa 20. lipanj 2016).
26. Zenzerović, R., Peruško, T. (2006): Kratki osvrt na modele za predviđanje stečaja. *Ekonomska istraživanja*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli: Odjel za ekonomiju i turizam, Pula, 132-151.
27. Žager, K. i Žager, L. (1999): *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: MASMEDIA

POPIS SLIKA

Slika 1. Sastavni dijelovi financijskih izvještaja	7
Slika 2. Obveznici primjene HSFI-ja i MSFI-ja prema Zakonu o računovodstvu.....	9
Slika 3. Shema sastava imovine	10
Slika 4. Podjela prihoda i rashoda	16
Slika 5. Struktura računa dobiti i gubitka.....	14
Slika 6. Struktura izvještaja o novčanim tokovima.....	17
Slika 7. Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja	21
Slika 8. Pokazatelji poslovanja.....	23
Slika 9. DuPont sustav pokazatelja	30

POPIS TABLICA

Tablica 1. Standardna bilančana struktura	10
Tablica 2. Analiza putem pokazatelja likvidnosti	34
Tablica 3. Analiza putem pokazatelja zaduženosti	34
Tablica 4. Analiza putem pokazatelja aktivnosti	35
Tablica 5. Analiza putem pokazatelja ekonomičnosti.....	35
Tablica 6. Analiza putem pokazatelja profitabilnosti.....	36

SAŽETAK

Završni rad temelji se na teorijskom prikazu financijskih izvještaja te postupcima i tehnikama njihove analize. U radu se definirala važnost i složenost analize financijskih izvještaja za utvrđivanje uspješnosti poslovanja, ekonomske i financijske snage te mogućih perspektiva određenog društva. Cilj rada bio je objasniti postupke analize financijskih izvještaja te ocijeniti dobre osobine i slabosti društva Hotel Split d.d. Rezultati analize pokazali su pozitivan pomak u poslovanju društva, iako se mogu uočiti određene slabosti po pitanju likvidnosti, osobito u odnosu kratkoročnih obveza i kratkotrajne imovine, ali i u ekonomičnosti financiranja. Stoga se predlažu dodatne analize kako bi podaci o poslovanju bili što potpuniji.

Ključne riječi: financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja, skupine pokazatelja

SUMMARY

This thesis is based on a theoretical presentation of the financial statements and the procedures and techniques of their analysis. The paper defined the importance and complexity of financial statement analysis for determining the success of the business, economic and financial power and possible perspectives of a company. The aim was to explain the procedures for analysis of financial statements and evaluate good qualities and weaknesses of the Hotel Split Joint Stock Company. The results showed a positive development in the company's operations, although it might have revealed some weaknesses in terms of liquidity, particularly in relation to short-term liabilities and short-term assets, but also the cost-effectiveness of funding. Therefore, additional analysis should be taken in order to complete the data on business.

Key words: financial statements, financial statement analysis, groups of ratios